

Καὶ οἱ τελευταῖοι τῆς λόγοι ἐπνίγησαν ἀπὸ λυγμούς.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ μὲ εἶχαν εἰς ἄκρον συγκινή-
ση. Πάντοτε τὴν ἐνόμιζα κόρην πολὺ διαφέ-
ρουσαν ἀπὸ τὰς καλοενδεδυμένους ἐκείνας κού-
κλας τοῦ σημερινοῦ καιροῦ· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐ-
φάνταζόμην ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαρθῇ εἰς τόσον
ὕψος ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς τῆς.

— "Ἄκουσε, κόρη μου, τῆς εἶπα, ἐνωῶ ὅλην
τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σου καὶ θαυ-
μάζω τὴν μεγαλοφροσύνην σου. Ἀλλὰ, πιστευ-
σέ με, σοῦ ὁμιλῶ μὲ ὅλην τὴν εὐλικρίνειαν· εἰς
ὅλην αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔκαμες τὸ καθήκον
σου, καμμία εὐθύνη δὲν σε βαρύνει, καμμία
τύψις.

Ἀνεσήκωσε τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ ἀπεκρίθη :

— Ἐνῶ νομίζω ὅτι κάμνω εὐτυχισμένην τὴν
ἀδελφήν-μου μὲ θυσίαν τῆς ἰδικῆς μου εὐτυχίας,
ἴσα ἴσα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ τὴν κάμω
δυστυχῆ!—καὶ λέγετε ὅτι δὲν ἔχω εὐθύνην, δὲν
πρέπει νὰ ἔχω τύψιν συνειδήσεως; Εὐκόλα πράγ-
ματα εἶνε αὐτὰ εἰς τὴν θεωρίαν... Ἐγὼ ὅμως
ἐνωῶ ὅτι ἀπὸ σήμερον ἐφαρμακώθηκεν ὅλη ἡ
ζωή μου...

Δὲν ἐδοκίμασα νὰ τὴν παρηγορήσω μὲ μα-
ταίους λόγους. Ἐκρίνα ἄλλως ὅτι εἶχε πληρέ-
στατα δίκαιον εἰς ὅ,τι ἔλεγεν.

Εἰς τὸν θεῖον καὶ τὴν θείαν τῆς δὲν εἶχεν
εἰπῆ τίποτε περὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἀλλὰ δὲν ἦτο
πράγμα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ κρυ-
φόν, ἀφοῦ ἡ "Ἄννα θὰ ἤρχετο μετ' ὀλίγας ἡμέ-
ρας μόνη. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ το εἰπῶ
ἐγώ. Πρὸς τούτους τὴν ἐσυμβούλευσα νὰ φρον-
τίσῃ νὰ στείλῃ χρήματα τῆς ἀδελφῆς τῆς, ἡ
ὁποία πιθανῶς θὰ εἶχεν ἀνάγκην. Καὶ ὅταν ἐ-
φευγα, ἐνῶ μοῦ ἔσφιγγε τὸ χέρι μὲ τὰ δύο χέρια
τῆς ἡ ταλαίπωρος κόρη μου εἶπεν :

— Ἡ "Ἄννα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μάθῃ τὸ
μυστικόν μας.

— Δὲν θὰ τὸ μάθῃ, ἀπεκρίθην.

Καὶ δὲν τὸ ἔμαθεν ἀκόμη.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ταξιδεῖόν τῆς εἰς ἀθλίαν
κατάστασιν. Ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ στορ-
γὴ τῆς ἀδελφῆς ἀπέδωκεν ἐν μέρει ὅ,τι ἤρπασεν
ἡ ἀστοργία τοῦ συζύγου. Μετὰ ὀλίγους μῆνας
ἐγέννησε κόρην. Ἐκ μέρους τοῦ Ἀνδρέα οὔτε
φωνὴ πλέον, οὔτε ἀκρόασις· εἶνε τῶρα εἰς τὰς
Ἰνδίας καθὼς ἔμαθα πρὸ ὀλίγου. Ἐφαγεν ὅλα τὰ
χρήματά του μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του
καὶ ἔγεινεν ὑπάλληλος ἐμπορικῶ οἴκου.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ζοῦν μαζὶ ἀποχωρισμένοι
ἀπὸ τὸν κόσμον εἰς ἓν ἐξοχικὸν σπιτί. Κοινὴν
φροντίδα γλυκυτάτην ἔχουν καὶ αἱ δύο τὴν
ἀνατροφὴν τῆς μικρᾶς κόρης εἰς τὴν ὁποίαν
ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς των Ἀγγελικῆς...

Ἀλλ' ἡ Μαρία ἔχει μίαν φροντίδα ἐπὶ πλέον·

πῶς νὰ καθιστᾷ εὐτυχεστέραν τὴν ζωὴν ἐκεί-
νης, τὴν ὁποίαν ἀκουσίως κατέστησε δυστυχῆ.
Ἐτάχθη, ἀφιερῶθη εἰς τούτο, φρονούσα ὅτι τὴν
κρατεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς πλέον δεδεμένην ὁ ὄρκος,
τὸν ἑποῖον ὠρκίσθη εἰς τὸ λείψανον τῆς μητρὸς
τῆς. Ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἀπαξ
τὴν εὐτυχίαν αὐτῆς, εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν
ἐπανορθώσῃ πλέον ἐντελῶς, ἡ ἰδέα αὐτὴ τὴν
κατατρώγει ὡς σάρκα. Ἡ καλλονὴ τῆς ἐφθάρη
προῶτως, ἐμαράνθη πρὶν ἀνήθησθαι τελείως. Καὶ
μόνον τὰ μάτια τῆς, τὰ ὠραῖα δλόμαυρα μάτια
τῆς, φαίνονται τῶρα περισσότερο μαῦρα, ὡσάν
νὰ κατοπτρίζουν εἰς τὰ βάθη των τὸ ἀπαρη-
γόρητον πένθος τῆς ψυχῆς τῆς...

— Ἰατρέ, ὑπέλαβεν ἔξαφνα μίαν μεσόκοπος
κυρία, μ' ὅλην τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀνομάτων καὶ
τῶν χρονολογιῶν, θαρρῶ πῶς ἐγνώρισα τὰ ἀλη-
θινὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας σας.

Ὁ ἰατρός ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν αὐστηρῶς τὸ
βλέμμα :

— Κυρία μου, ἐδήλωσα ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν θὰ
δώσω ἀπάντησιν εἰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ Α'

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Γ'.

Τὴν περὶ τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ δήλωσιν ὁ
Λεοπόλδος συνώδευσε δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν
πρωθυπουργὸν δούκα Ουέλλινγκτον ἀποπνεύσεως
εὐγένειαν αἰσθημάτων καὶ ἀξιοπρέπειαν, ἐμφαι-
νούσης δὲ καὶ πολιτικὴν σύνεσιν οὐ τὴν τυχοῦ-
σαν (1) Ἐπιμένει ὑποστηρίζων ὅτι οἱ ὑπὸ τῆς
Συνδιασκέψεως τεθέντες ὅροι τοῦ νέου βασιλείου
εἶναι μισητοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι οἱ Ἕλληνες
διὰ τῆς βίας μόνης θὰ ὑποκύψουσιν εἰς αὐτούς,
ὅτι τῶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἓνα λαὸν
ὡς ὄργανον τυραννικῆς πολιτικῆς. «Μὴ δυνάμε-
»νος νὰ ἐνοήσω, ἔλεγεν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐπι-
»στολῇ, διὰ τί τὸ συμφέρον τῆς Ἀγγλίας ἐπι-
»βάλλει ν' ἀποχωρισθῇ ἡ Κρήτη τῆς Ἑλλάδος,
»φοβοῦμαι ὅτι τὰ ἀπύκρυφα αἷτια τῆς τοιαύ-
»της ἀποφάσεως οὐδὲν προοικονίζονται ἀγαθὸν
»διὰ τὸ νέον Κράτος. Τῆς Κρήτης ὁ ἀποχωρι-
»σμός στρεβλοὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος φυσικῶς
»καὶ ἠθικῶς· τὸ καθιστᾷ ἀδύνατον καὶ πτω-
»χόν· θὰ τὸ ἐκθέσῃ εἰς κινδύνους διαρκεῖς, καὶ
»εὐθύς ἐξ ἀρχῆς θὰ παράσχη δυσχερεῖας ἀνυπερ-
»βλήτους εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος
»καθήμενον».

(1) Wellingtons Desp. T. ΣΤ. σ. 489.

«Τίς ἔντιμος ἀνὴρ, ἔγραφε μετὰ τὴν παραίτησίν του τῷ διασῆμῳ Πρώτῳ πολιτικῷ Σταίν, θὰ συγκατετίθετο ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀρχήν, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποδιώξῃ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, » ἄς σήμερον κατέχουσι καθ' ὀλοκληρίαν καὶ » ἀταράχως;

Ἄλλὰ τὰ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ ἐξιστορεῖ καὶ αἰτιολογεῖ αὐτὸς οὗτος διὰ μακρῶν ἐν τῷ ὑπομνήματι ὃ ἐπέστειλε τῷ Πάικμερστον τῇ 29 Δεκεμβρίου 1862 (1).

» Αἱ κατὰ τὸ 1830 ἔτος πολιτικαὶ περιπλοκαὶ ἐξιστορήθησαν πολλάκις τοσοῦτον ἐσφαλμένως, ὥστε ἡ ἀλήθης αὐτῶν ἀναγραφή καθίσταται ἀπαράιτητος τῇ ἱστορίᾳ.

» Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1825, Ἕλληνες ἀπεσταλμένοι, ὁ Κ. Λουριώτης ἐκ τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ὁ Κ. Ὀρλάνδος ἐκ τῶν νήσων ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἀγγλίαν, ἵνα ἐξετάσωσιν ἀνὸς πρίγκηψ Λεοπόλδους ἡὐχαριστεῖτο νὰ δεχθῆ τὸ ἑλληνικὸν στέμμα. Ἄλλ' ὁ Κ. Κάννιγ, ἔχων τὴν ιδέαν ὅτι ὠφελιμώτερος ἦτο τῇ Ἀγγλίᾳ ἢ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ὅτι, ὡς ποτε ἐδέχετο ἀνεὺ τῆς συγκαταθέσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, δὲν θὰ ἐτύγχανεν αὕτη τῶν εὐεργετημάτων, ἅτινα ἐπεθύμει, δὲν ἤκουσεν εὐνοικῶς τὴν πρότασιν. Πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐπίστευετο ὅτι οὐδέποτε θὰ εὐρίσκοντο στοιχεῖα νέας πολιτικῆς ὑπάρξεως. Καὶ μόνον τῷ 1828 ἐγένετο προφανέστερον ἐπικισθητὴ ἡ ἀνάγκη τακτικῆς κυβερνήσεως. Ὁ κόμης Καποδίστριας, πρὸ πολλοῦ μεριμνῶν μετὰ πλείστης ὀσης περιπαθείας περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεθύμει ἀπὸ καρδίας ἵνα ἴδῃ ἐκλεγόμενον τὸν πρίγκηπα, καθύσον τὴν ὑπαρξίν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ μέλλοντος ἡγεμόνος καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας πρὸς ἀποφυγὴν πολλῶν καὶ μεγάλων δυσχερειῶν ἐθεώρει ὡς ὑπερτάτης ἀνάγκης. Τῷ 1829 ἡ Ἀγγλία, ἡ Ῥωσία καὶ ἡ Γαλλία συμφώνησαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρίγκηπος. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ἡ κοινὴ γνώμη ἐπεκρότησεν ἐκθύμως τῇ ἐκλογῇ, μόνος δὲ Γεώργιος ὁ Α' ἀντέτεινε· ἐνέδωκε δ' ἐπὶ τέλους καὶ αὐτός, ὅτε τὸ ὑπὸ τὸν Οὐέλλιγτον ὑπουργεῖον ἠπειλήσεν ὅτι θὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχήν, ὅπερ θὰ ἦτο δυστύχημα εἰς τὴν Ἑλλάδα· διότι ὁ πρίγκηψ δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον ν' ἀπαιτήσῃ παραχωρήσεις παρὰ ὑπουργεῖου ἐτοιμοῦ νὰ θυσιάσῃ ἕνεκα αὐτοῦ τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν. Καὶ αἱ μὲν Βουλαι καὶ τὸ δημόσιον ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πρίγκηπος δεχομένου τὸν θρόνον· τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἔχον ἀσφαλῆ τὴν πλειοψηφίαν, θ' ἀνέβαλλε τὸ πολὺ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀνθίστατο

ἐπιμότως. Καὶ τῆς Κρήτης δὲ τὴν προσθήκην ἤξιον πολλοὶ τῶν ἐχόντων βαρύτητα· καὶ ἐπειδὴ ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἀνέθετο εἰς τὸ ἐν Λονδίῳ συνέδριον τὴν περὶ τοῦ ὠφελιμωτέρου ἀπόφασιν ἢ ὁροθεσίαν θὰ ἐγένετο ἀνεὺ ἀντιστάσεως καὶ γενναιοτέρᾳ εἰς τὸ νέον κράτος. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ νέον ὑπουργεῖον οὐδὲ ὅπως ἐφαινετο εὐδιάθετον νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς εὐχὰς τῶν ἑλλήνων, ἄς ὁ πρίγκηψ ἐξηκολούθει ὑποστηρίζων ὅλη δυνάμει. Ἡ Ἑλλὰς ἐζήτηε πρὸς τούτοις δάνειον ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν συμμάχων, ὡς ἀπολέσασα ἐντελῶς τὴν πρὸς αὐτὴν πίστιν, ἕνεκα τῆς κακῆς χρήσεως τῶν προηγουμένων. Ὅθεν ὁ πρίγκηψ μετέβη τῷ 1830 εἰς Παρισίους, ὅπως κατορθώσῃ τὸ ζητούμενον. Καὶ ἐπέτυχε μὲν τῆς συναινέσεως τῆς Ῥωσίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ἢ τῆς Ἀγγλίας ἐδόθη μετὰ μεγίστης δυσκολίας. Ἐξήκοντα ἑκατομύρια φράγκων ἐγένοντο δεκτά, ὧν τὸ τρίτον ἡγγυάτο ἐκάστη τῶν τριῶν Δυνάμεων. Καὶ αὕτη ἦν ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων, ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ χαραχθῶσιν ὁριστικῶς τὰ ὅρια. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κόμης Καποδίστριας ἀπεπειράθη νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Δυνάμεων δι' ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡ ἀπόπειρα ἐθεωρήθη ὡς ἐπίτηδες γενομένη πρὸς διατάραξιν τῶν ἐκκρεμῶν διαπραγματεύσεων, διότι καθίστα ἀδύνατον τὴν ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος παραδοχὴν γραμμῆς ὁρίων ἄλλης, ἦττον μάλιστα ἐπωφελοῦς τῆς ὁρισθησομένης ὑπὸ ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Καὶ ἡ μὲν Γαλλία καὶ ἡ Ῥωσία ἐφάνησαν εὐδιάθετοι νὰ εἰσακούσωσι τῶν εὐχῶν τῶν ἑλλήνων, ἢ δὲ Ἀγγλία προέτεινε σχέδιον ἀληθῶς ἀνέφικτον.

» Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1830 ὁ πρίγκηψ ἠγωνίσθη οὐ μόνον ὑπὲρ καθαρᾶς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς Κρήτης· περὶ ταύτης ὅμως ὁ δοῦξ Οὐέλλιγτον ἀπήντησεν ὅτι πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν κάτοχον τῶν Δαρδανελλίων. Κατὰ τὴν ἀγγλικὴν πρότασιν, ἡ γραμμὴ ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ Ἀγρινίου μέχρι τοῦ Ἀχελφού καὶ ἐντεῦθεν νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Οὕτω δὲ ἡ Ἄρτα καὶ πᾶσα ἡ πρὸς βορρᾶν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου χώρα ἀπεκόπτετο. Μάτην ὁ πρίγκηψ παρέστησε τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀδύνατον τοιαύτης γραμμῆς, διοικουμένης κατ' εὐθεῖαν διὰ καλαῶν καὶ ὄρεων, καὶ διαγραφομένης ἀπλῶς διακασσάλων καὶ χρωματιστῶν ξύλων. Τίς τῶν κατοίκων θὰ ἐσέβετο τοιαῦτα ὅρια;

» Ὁ λόρδος Ἀβερδην, εἰς ὃν κυρίως ἀνετέθη ἡ διευθέτησις τοῦ προκειμένου, ἐνήργει ἐν ὀνόματι τοῦ ὑπουργεῖου· ὁ δὲ πρίγκηψ, ἐπιθυμῶν νὰ πληρωθῶσιν οἱ πόθοι τῶν ἑλλήνων, προέτεινε γραμμὴν ἀπὸ τοῦ Παγασητικοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐπὶ τούτῳ

1) Ἱστορ. ἀναμνήσ. Ν. Δραγοῦμη I. I. σ. 234.

καὶ μόνῳ τῷ ὄρω (and made this line a condition sine qua non) ἐδέχετο τὸ ἑλληνικὸν στέμμα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ δῆλωσις ἦτο σαφὴς καὶ ὑποχρεωτικὴ, δῆλον ὅτι ὁ πρίγκηψ, εἶποτε ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τοῦ συνεδρίου, ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτήν· ἀλλὰ καὶ ὁ λόρδος Ἄβερδην διεδήλωσεν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς θρόνος καὶ οἱ ὄροι, καθ' οὓς ἔπρεπε νὰ γείνη δεκτὸς δὲν ἐπεδέχοντο διαπραγματεύσεις καὶ ὅτι οὐδεμίαν μεταβολὴν ἐπέτρεπετο. Καὶ οὕτω πεισθεὶς ὁ πρίγκηψ ὅτι ἀδύνατος ἦν ἡ παραδοχὴ τῆς περὶ τῶν ὀρίων προτάσεως αὐτοῦ ἀπεχώρησε. Τὸ δὲ συνέδριον ἀφοῦ κατέστρεψεν οὕτως ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ὑπόθεσιν, ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ ἐπιτρόπους εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἵτινες ἐρευνήσαντες τὰ τῶν ὀρίων μὴνὶ Μαρτίῳ 1831, ἀπεφάναντο ὅτι ἡ μόνη δυνατὴ ὁροθετικὴ γραμμὴ ἦν ἡ ἀπὸ τοῦ Παγασσητικοῦ ἕως τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ κατὰ ταύτην τὴν γνώμην ἐχαράχθησαν τὰ ὅρια τοῦ Βασιλείου, οἷα ὑπάρχουσι σήμερον.»

Μεγάλην ὄντως τιμὴν περιποιῶσιν εἰς τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον οἱ λόγοι· οἱ παρορμήσαντες αὐτὸν νὰ ἐμμεῖνῃ ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ στέμματος τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσει αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἐκείνη, ἡ ἀπόρροια τῶν φιλελευθέρων καὶ φιλανθρώπων αὐτοῦ αἰσθημάτων, μεγάλην ἐξῆψεν ὀργὴν παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς τῆς Ἀγγλίας, ἐνῶ αὐτοὶ οὕτοι ἦσαν οἱ κύριοι αἰτίαι τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποτυχίας τῆς Συνδιασκέψεως, ἐξ ἧς εἰς μεγίστην περιήρχετο ἀμηχανίαν ἡ εὐρωπαϊκὴ Διπλωματικὴ. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Οὐέλλιγκτον τὰ πάντα μετῴθη καὶ τὰ πάντα διελογίσθη ὅπως ἐν αὐτῇ τῇ θεμελιώσει τοῦ νέου Κράτους τῆς Ἑλλάδος ῥίψη τὰ σπέρματα ἀδυναμίας καὶ καχεξίας, καταστήσοντα προβληματικὴν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ καὶ ἀνίσχυρον αὐτὸ ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του. Μεθ' ὅλην τὴν καταφανεῖσαν ζωτικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἱ ἄγγλοι ὑπουργοὶ ἐπέμενον εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ λόρδου Σάταμ ἀνακηρυχθέν δόγμα περὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας. Ἐζήτουν νὰ δημιουργήσωσι μικροσκοπικὸν κράτος ἀδύνατον, πτωχόν, μηδεμίαν δυνάμενον νὰ ἔχῃ εὐγενῆ φιλοδοξίαν, ἀνίκανον δὲ νὰ ταράξῃ τὴν ἐπὶ τῶν ὀμοφύλων δεσποτείαν τῆς προσφιλοῦς τῇ Ἀγγλικῇ πολιτικῇ Τουρκίας.» Ἐὰν μέλλωμεν ἐπὶ τέλους νὰ ἀναγκασθῶμεν, ἔγραψεν ἀπὸ τοῦ 1829 ὁ λόρδος Ἄβερδην πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν δοῦκα Οὐέλλιγκτον⁽¹⁾ νὰ χωρῆσωμεν πέραν τῆς Πελοποννήσου, δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ συστήσωμεν ἐκ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν ἴδιον Κράτος; Τοῦτο εὐκολώτερον μὲν θὰ ἐδέχετο ἡ Πύλη,

θὰ ἦτο δὲ καὶ εὐπροσδεκίτερον εἰς τοὺς ἐντροφῶντας εἰς τὰ ὄνειρα τῶν κλασικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πρὸ πάντων τοῦτο θὰ ἀνεχαιρίζετο τὸ ὀρηκτικὸν πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς φιλοδοξίας, ἣν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν, μάλιστα ἐὰν συστήσωμεν Κράτος ὑπὸ μίαν καὶ μόνην κυβερνήσιν.»

» Ἐὰν ἡ Τουρκία, ἔγραφε πάλιν ὁ αὐτὸς λόρδος Ἄβερδην πρὸς τὸν δοῦκα Οὐέλλιγκτον⁽²⁾ κέκτηται ζωτικότητά τινα, ἡ κυριότης τῆς νήσου Εὐβοίας, προστιθεμένη εἰς τὴν τῆς Κρήτης, θὰ παρέιχεν εἰς αὐτὴν τὰ μέσα ὅπως ἔλη ὑποχείριον τὴν Ἑλλάδα». Οὕτω λοιπὸν τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον μεριμνῶν περὶ τῆς Τουρκίας καὶ μόνως, ἐσκέφθη πρῶτον περὶ συστάσεως ἡγεμονίας ὑποτελοῦς ἐκ μόνης τῆς Πελοποννήσου, περὶ διχοτομήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς δύο μικρὰ καὶ ἐλεεινὰ κράτη, ἔπειτα δὲ περὶ ἀποκλεισμοῦ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Κρήτης ἀπὸ τοῦ νέου βασιλείου. Καὶ ἀπέτυχεν ὡς πρὸς τὰ δύο πρῶτα, τὴν διχοτόμησιν καὶ τὴν Εὐβοίαν ἡ μισέλλην ἐκείνη πολιτικὴ, ἐπέτυχεν ὅμως δυστυχῶς ὡς πρὸς τὴν Κρήτην, μεθ' ὅλας τὰς θυσίας καὶ τὰ δικαιώματα τῆς νήσου, καὶ μεθ' ὅλους τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος γενναίους ἀγῶνας τοῦ τε Καποδιστριαίου καὶ τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου.

Αἰτία λοιπὸν πρωτίστη τῆς ἀρνήσεως τοῦ Λεοπόλδου ἦτο αὐτὴ ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ, καὶ δικαίως ὁ πρίγκηψ ἐν τῷ ἀνωτέρω πρὸς τὸν λόρδον Πάλμερστον ὑπομνήματι αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐπιρρίπτει τὴν εὐθύνην τῆς ἀποτυχίας.

Ἄλλ' οὐ μόνον παρὰ τῶν ἀγγλῶν ὑπουργῶν ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλων εὐρωπαίων διπλωματῶν, καὶ παρὰ φιλελλήνων ἐτι δημοσιολόγων κατέκριθη ἡ πολιτεία τοῦ Λεοπόλδου, ἐνῶ κατακριτέοι ἦσαν οἱ μὴ χρηρήσαντες εἰς αὐτὸν τὰ μέσα νὰ παρασχῇ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐημερίαν εἰς τὸ νέον κράτος, πικρῶς δὲ καὶ πολυτρόπως ἐσχολιάσθη· ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι ἐνεκα ὑπερέμετρου πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπης ἐθυσίαζε στέμμα ἔχον δι' αὐτὸν ποίησιν καὶ τοῦ ὁποίου ἡ λάμπρις τὸν ἐνέβαλλεν εἰς μέγαν ἐνθουσιασμόν· ἄλλοι δὲ ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν τὸναντίον ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν δεινὴν τῆς Ἑλλάδος θέσιν καὶ φιλοδόξους σκοποὺς ταπεινοῦς, ἀντικειμένους εἰς τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ προθέσεις.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἦν-λουν ἐκ τινῶν συγχρόνων περιστάσεων εὐλογοφανῆ κατὰ πρότην ἄποψιν ἐπιχειρήματα. Ὅτε ὁ πρίγκηψ εἶχεν ἐπανέλθῃ ἐκ Παρισίων εἰς Λονδίνον, περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου 1830, Γεώργιος ὁ Δ' ἔπασχε δεινῶς ἐκ τῆς νόσου, ἣτις ἐμελλε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον τῇ 26 Ἰουνίου. Ἐβδομηκοντού-

(1) Τῇ 29 Ἰουλίου 1829. Well. Despatches.

(2) Ἐπιστολὴ τῆς 24 Σεπτεμβρίου πρὸς τὸν δοῦκα Οὐέλλιγκτον. Αὐτόθι· σελ. 136.

της ἤδη, πάσχων δὲ πρὸ πολλοῦ καὶ ὑπεσκαμμένος ὑπὸ βίου ἀκολάστου, ἤγγιζεν εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, — ἔλεγον οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ τορικοῦ ὑπουργείου, ὁ δούξ Οὐέλλινγκτον, ὁ λόρδος Ἀβερδην, ὁ λόρδος Ἐλδον, — ἡ νόσος τοῦ βασιλέως εἶνε ἡ αἰτία τῆς παραιτήσεως τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου. Ἄφου ὁ πρίγκηψ εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἀνακαλεῖ, μόνον σοβαρὰ καὶ αἰωνιδίως αἰτία δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παλινωδίαν ταύτην· ὁ βασιλεὺς ἀποθνήσκει· ὁ δὲ διαδοχὸς του ὁ δούξ Κλαρεντίας, γέρον, ὀλίγον θὰ ἐπιζήσῃ καὶ δὲν θὰ καταλίπη κληρονόμους. Τίς ὁ διαδοχὸς τοῦ θρόνου; Μικρὰ νεάνις, ἡ θυγάτηρ τῆς δουκίσσης τοῦ Κέντ, ἡ νεαρὰ πριγκήπισσα Βικτωρία. Θεὸς τῆς Βικτωρίας, σύζυγος τῆς ὑπὸ τοῦ ἔθνους θρηνομένης πριγκήπισσης Καρλόττας, προτιμᾷ βεβαίως, ἔλεγον οὗτοι, τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Ἀγγλίας, ἔστω καὶ βραχεῖαν, τῆς ἑλληνικῆς βασιλείας, καὶ τότε θὰ δώσει τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου εἰς τοὺς φίλους του Οὐίγγους! — Εὐνόητον εἶνε ὅπως τοιαύτη ἰδέα καὶ τοιοῦτοι φόβοι ἠρέθιζον τοὺς Ἀγγλοὺς κυβερνήτας κατὰ τοῦ Λεοπόλδου· πιθανώτατον δὲ ὅτι οὗτοι κινούμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς ὑποψηφιότητος εἰς τὸν ἀγγλικὸν θρόνον τοῦ Λεοπόλδου, εἶχον καταλίπη τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Φερδινάνδου τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ συνκίνησιν εἰς τὴν τοῦ Λεοπόλδου, ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.

Οὐ μόνον δὲ οἱ Ἀγγλοὶ ὑπουργοὶ, ἀλλὰ καὶ ῥῶσσοι καὶ πρῶσσοι διπλωμάται, καὶ ὁ πρίγκηψ Λιεύεν καὶ ὁ περίφημος βαρὼν Στάν ταιαὶν εἰδὸν ἐξήγησιν τῆς παραιτήσεως τοῦ Λεοπόλδου. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σπουδαιότατον γαλλικὸν περιοδικόν, ἡ *Επιθεώρησις τῆς Γαλλίας* τὸ συσταθὲν τῷ 1829 ὑπὸ τοῦ Γκιζὸ καὶ τοῦ Μπαράντ ἀδιστακτικῶς παρεδέχετο τὴν ἐξήγησιν ἐκείνην. «Πᾶς ὁ γινώσκων, ἔγραφε μὴν Ἰουλίῳ τοῦ 1830, ποῖον μέλλον ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως ἄνοιγεν εἰς τὸν φιλόδοξον πρίγκηπα, δὲν ἔχει ἀνάγκην πλειόνων ὅπως φωτισθῇ· αἱ ἀνακολουθίαι καὶ ἡ ἀλλόκοτος αὐτοῦ πολιτεία ἤδη ἐξηγοῦνται, ἀφου ἡ φιλοδοξία ἦτο τὸ πρῶτιστον ἐλατήριον τῆς διαγωγῆς του· εὐνόητον εἶνε ὅτι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε καλῶς τὴν υγείαν, εἶχε ζητήσῃ ἀνευ ὄρων τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε κακῶς ἐζήτει νὰ κερδήσῃ καιρὸν καὶ νὰ παρατείνῃ τὸ ζήτημα, ὅτι τέλος, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀπριλίου, μὴ ὑπαρχούσης πλέον ἐλπίδος περὶ δικασώσεως τοῦ βασιλέως, δὲν ἐσκέφθη πλέον ἄλλο τι ἢ νὰ διακρῆξῃ τὰς διαπραγματεύσεις ὑπὸ εὐλογοφανῆ πρόφασιν...»

Ἐὰν δὲν μάς ἀπκτώσιν αἱ ἡμέτεραι πληρο-

φοραὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πρίγκηπος, εἶνε οὗτος ἀνὴρ οὐχὶ τοσοῦτον φιλόδοξος ὅσον ἀπογοητευμένος, ἀγαπῶν τὴν δόξαν, ἀλλὰ ἀγαπῶν μᾶλλον αὐτῆς τὰς ἀνέσεις τοῦ βίου, καὶ ὅστις μὲ φαντασίαν γερμανικῆν, παθαινομένην ζῶηρῶς διὰ πάν τι νέον, συνονοῖ, ὡς συμβαίνει συχνάκις, ἐνέργειαν κωθρᾶν, ἀποδυσπετοῦσαν εὐκόλως πρὸς τὰς δυσχερεῖας τοῦ ἔργου. Οἱ τοιοῦτοι χαρακτῆρες εὐκόλως ἔλκονται πρὸς τὴν νέον ταχέως ἐνθουσιῶσι, διότι λαμβάνουσι κατ' ἀρχὰς ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν καλὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀποθαρρύνονται ὡπαύτως ταχύτερον, διότι ἀφου λάθωσιν ἀπαξ μίαν ἀπόφασιν, δὲν βλέπουσι πλέον ἢ τὸ δυσχερὲς μέρος τῆς ἐκτελέσεως τῆς...»

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'

Τὸ ζυθοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βλονδὲλ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου του ὁ Ρίσερ εἶχε διακόψῃ τὰς εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον ἐπισκέψεις του. Ἡ Σιδωνία θὰ ἠὲ χαριστεῖτο βλέπουσα αὐτὸν ἐξερχόμενον τὴν ἐσπέραν ἵνα πορευθῇ εἰς πολυτελεῖ τινα λέσχην, εἰς ὁμήγουρον ἀνδρῶν πλουσίων καὶ καλῶς ἐνδεδυμένων· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐπέστρεφεν ἐκ νέου μετὰξὺ τοῦ καπνοῦ τῶν καπνοσυρίγγων πρὸς τὴν ὁμάδα τῶν παλαιῶν του φίλων, τοῦ Σιγισμόνδου, τοῦ Δελομπέλ, τοῦ πατρὸς τῆς, τὴν ἐταπεινὸν, τὴν κατέθλιβεν. Διὰ τοῦτο ὁ Ρίσερ δὲν μετέβαινε πλέον ἐκεῖ καὶ τοῦτο ὁπωσοῦν τὸν ἐλύπει. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζυθοπωλεῖον κείμενον εἰς μίαν λησμονημένην γωνίαν τῶν παλαιῶν Παρισίων ἦτο δι' αὐτὸν οἰονεὶ ἀνάμνησις τῆς πατρίου του χώρας. Ἡ σπανιότης τῶν ἀμαξῶν, τὰ ὑψηλὰ κίχλιδωτὰ παρὰθυρα τῶν ἰσογειῶν τῶν οἰκιῶν, ἡ ὁσμὴ τῶν φαρμάκων καὶ τῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων ἢ ἀναδιδομένη ἐκ τῶν παρ' αὐτῆ φαρμακείων ἀπέδιδον εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν ὁδὸν Βλονδὲλ ἀόριστον ὁμοιότητα μὲ τινὰς ὁδοὺς τῆς Βασιλείας ἢ τῆς Ζυρίχης. Τὸ ξενοδοχεῖον διηθύνετο παρὰ τινος Ἑλβετοῦ καὶ ἦτο πλήρες συμπατριωτῶν του. Ὅσκις ἡ θύρα ἠνοιγετο, ἀναμέσον τῆς βμίχλης τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν τραγέων φθόγγων τῆς γλώσσης τῶν κατοίκων τοῦ Βορρα, διεφάνετο ὡς ὄπτασις μίαν αἴθουσα χαμηλή, μὲ χειρομῆρια κρεμάμενα ἐκ τῶν δοκῶν, μὲ βαρέλια ζύθου παρατεταγμένα ἐν γραμμῇ, μὲ τὸ ἔδαφος ἀφειδῶς ἐπεστρωμένον διὰ ῥινομά-